

Kouvolan kaupungin talousarvion 2027 ja taloussuunnitelman 2027-2030 hyväksyminen
684/02.02.00/2026

Kaupunginhallitus 5.10.2026 § 201

Valmistelija: talousjohtaja Hellevi Kunnas, puh. 020 615 5054,
hellevi.kunnas(at)kouvola.fi

Yhteenveto

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys vuodelle 2027 on laadittu kaupunginhallituksen 15.6.2026 143 § antaman talousarvion kehyksen mukaisesti 0,8 miljoonaa euroa alijäämäinen huomioiden kehykseen tehdyt teknisluonteiset päivitykset. Suunnitelmavuodet 2028–2030 ovat lievästi ylijäämäisiä, eikä kaupungin taseeseen kerry uutta alijäämää. Vuosikate kattaa poistot kaikilla suunnitelmavuosilla vuotta 2027 lukuun ottamatta.

Kaupunginhallituksen alkuperäinen kehyspäättös sisälsi 0,3 prosenttiyksikön kunnallisveron korotuksen. Talousarvion valmistelun edetessä on kuitenkin selvitetty vaihtoehtoisia talouden sopeuttamistoimenpiteitä sekä tuloja lisääviä ratkaisuja, joiden avulla vuoden 2027 talousarviosta voidaan muodostaa ylijäämäinen ilman kunnallisveron korotusta. Tarkastelun tavoitteena on ollut tunnistaa veronkorotukselle vaihtoehtoisia keinoja kaupungin talouden tasapainottamiseksi.

Toimintakatteen kasvu vuoden 2026 tilinpäätösennusteeseen verrattuna on 3,4 prosenttia. Kasvua aiheuttavat erityisesti valtakunnalliset palkkaratkaisut, työttömyyden kustannusten lisääntyminen, korkomenojen kasvu sekä kiinteistöihin liittyvät omistusjärjestelyt. Suunnitelmavuosina toimintakatteen kasvu hidastuu palveluverkkouudistuksista ja muista sopeuttamistoimista saatavien kustannushyötyjen myötä. Talousarvio sisältää lisäksi toimialoille asetetun yhteensä 1,5 miljoonan euron sopeuttamistavoitteen vuodelle 2027.

Kaupungin nettoinvestoinnit ovat vuonna 2027 yhteensä 68,5 miljoonaa euroa. Investointitaso laskee suunnittelukauden loppua kohti noin 30 miljoonaan euroon vuodessa. Korkea investointitaso kasvattaa lainamäärää vuoteen 2028 saakka, minkä jälkeen velkamäärän arvioidaan kääntyvän laskuun investointien vähentyessä. Kaupungilla ei ole erikseen päätettyä investointikattoa. Tasapainoisen taloussuunnittelun lähtökohtana on kuitenkin, että palvelurakennetta uudistavilla investoinneilla tavoitellaan uusien, toimivien ja turvallisten tilojen lisäksi myös kustannushyötyjä käyttötaloudesta. Kaupungin pitkän aikavälin taloudellisen kantokyvyn näkökulmasta kestävä

investointitaso kymmenen vuoden investointisuunnittelukaudella tulee olla arviolta noin 30–35 miljoonaa euroa vuodessa.

Talousarvio tukee kaupungin strategisia tavoitteita vahvistamalla elinvoimaa, yritysten kasvun edellytyksiä sekä lasten ja nuorten hyvinvointia, koulutusta ja tulevaisuuden mahdollisuuksia. Samalla talouden tasapainottamista jatketaan määrätietoisesti muuttuvassa toimintaympäristössä.

Kuntalain ja hallintosäännön mukainen toimivalta talousarvion valmistelussa

Kuntalain 14 §:n mukaan kaupunginvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Valtuuston tulee päättää vuoden loppuun mennessä kunnan seuraavan vuoden talousarviosta ja kolmen tai useamman vuoden taloussuunnitelmasta ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen ja se on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan velvoitteet (Kuntalaki 110 §).

Talousarvion valmistelusta vastaa kunnanhallitus sekä kukin toimielin omalla tehtäväalueellaan (hallintosääntö 59 §).

Talousarvion laadinnan prosessi

Suomen Kuntaliiton suosituksessa "Kunnan ja kuntayhtymän talousarvio ja taloussuunnitelma" ohjeistetaan talousarviosta mm. seuraavasti:

- Talousarvio ja -suunnitelma laaditaan samanaikaisesti.
- Kehyspääöksessään kunnanhallitus asettaa budjetoitaville tehtäville kehykset, jotka sidotaan kuntastrategiassa asetettuihin tavoitteisiin.
- Toimielimet valmistelevat tehtävä- ja hankekohtaiset talousarvio- ja -suunnitelmaehdotuksensa kunnanhallituksen antamien kehysten ja ohjeiden pohjalta.
- Keskushallinto yhdistelee toimielinten ehdotukset talousarvioksi ja -suunnitelmaksi. Tätä ehdotusta nimitetään kunnanjohtajan budjettiesitykseksi.
- Talousarvion tasapainotukseen vaikuttavat olennaisesti ratkaisut, jotka valtion budjetissa tehdään muun muassa kuntien valtionosuuksista ja verotuksesta.
- Kunnanhallitus valmistelee talousarvio- ja suunnitelmaehdotuksen valtuustolle. Kuntalaissa ei ole erikseen säädetty, mihin mennessä hallituksen on annettava oma esityksensä. Seuraavan vuoden veroprosentit on annettava verohallinnolle 17. marraskuuta mennessä, joten ennen sitä hallituksen esitys talousarvioksi tulee käytännössä olla selvillä.

Kouvolan talousarvioprosessi noudattaa suosituksia. Valtuustoryhmiä on osallistettu strategia-aiheisella kyselyllä, jonka tulokset huomioidaan talousarviovalmistelussa.

Talousarvion laadinta

Hallintosäännön 59 §:n mukaan kaupunginhallitus hyväksyy suunnittelukehykset ja talousarvion laadintaohjeet. Toimielimet laativat talousarvioehdotuksensa. Valtuusto hyväksyy talousarviossa toimielimelle sitovat tehtäväkohtaiset toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Kehyspäätöksellä kunnanhallitus asettaa toimielimille euromääräiset kehykset, joiden perusteella alkaa lautakuntien talousarviovalmistelu. Kehyksen puitteissa toimielimet päättävät talousarvioehdotuksensa ja toimenpiteet, joilla tavoitteisiin päästään.

Hallintosäännön 23 §:n mukaan lautakunnan tehtävänä on vastata siitä, että palvelut järjestetään asetettujen tavoitteiden palvelujen järjestämisestä koskevien periaatteiden ja määrärahojen puitteissa. Lautakunta määrittää tarvittavat palvelut ja niiden laatutason.

Hallintosäännön 62 §:n mukaan talousarviosta päättäessään valtuusto määrittelee, mitkä ovat valtuuston sitovina hyväksymät toiminnan tavoitteet. Valtuusto antaa talousarvio noudattamista koskevat määräykset, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kunnan viranomaisia.

Yleinen taloudellinen kehitys ja kuntatalouden tilannekuva

Suomen talouden arvioidaan kasvavan vuosina 2026–2027 noin 1,5–2 prosentin vauhtia investointien, yksityisen kulutuksen sekä vihreän siirtymän ja datakeskushankkeiden tukemana. Työllisyyden odotetaan kohenevan vähitellen, mutta työttömyys pysyy edelleen korkeana. Julkisen talouden rakenteelliset haasteet jatkuvat, sillä menojen kasvu ylittää edelleen tulojen kasvun. Euroalueen talouskehitys on ollut vakaata, inflaatio maltillista ja korkotason odotetaan säilyvän suhteellisen vakaana. (Lähteet: Valtiovarainministeriö, Taloudellinen katsaus syksy 2026; Kuntarahoitus, Markkinakatsaus 8/2026.)

Kuntatalouden näkymät ovat edelleen haastavat. Vuoden 2025 tilinpäätökset osoittavat kuntatalouden heikentyneen, eikä talouskasvu ole vielä merkittävästi vahvistanut kuntien rahoitusasemaa. Kustannuspaineita aiheuttavat erityisesti työttömyyden hoito, valtakunnalliset palkkaratkaisut sekä valtionosuuksien vähennykset. Kuntien investointitaso pysyy korkeana, mikä kasvattaa velkaantumista. Kuntatalouden tasapainon arvioidaan kuitenkin paranevan ennustekauden loppupuolella henkilöstömenojen kasvun hidastuessa ja osan valtionosuusvähennyksistä päättyessä. (Lähde: Valtiovarainministeriö, Kuntatalousohjelma vuodelle 2027.)

Kouvolan taloudellinen tilanne

Kouvolan vuoden 2026 tilinpäätöksen arvioidaan muodostuvan noin 0,4 miljoonaa euroa alijäämäiseksi, mutta kaupungin taseeseen jää edelleen noin 12,5 miljoonaa euroa kertynyttä ylijäämää. Talouden näkymiä heikentävät erityisesti väestön väheneminen, ikääntyminen, verotulojen ja valtionosuuksien vaimea kehitys sekä kasvavat palvelutarpeet. Tulorahoituksen kasvu jää kustannuskehitystä hitaammaksi, minkä vuoksi talouden tasapainottamista ja rakenteellisia uudistuksia on jatkettava.

Kaupunki on viime vuosina toteuttanut merkittäviä sopeuttamistoimia palveluverkkoon, henkilöstörakenteeseen ja toimintatapoihin. Tulevien vuosien talouskehitys riippuu erityisesti palveluverkkouudistusten onnistumisesta, työllisyyden kehityksestä, verorahoituksen kasvusta sekä kaupungin kyvystä sopeuttaa toimintaansa muuttuvaan toimintaympäristöön.

Keskeinen taloudellinen haaste liittyy myös laajaan kiinteistökantaan ja siihen kohdistuvaan korjausvelkaan. Toimitilaohjelman tavoitteena on vähentää kaupungin tilakantaa merkittävästi vuoteen 2032 mennessä, jotta ylläpito-, korjaus- ja investointikustannuksia voidaan hallita paremmin.

Pitkän aikavälin tavoitteena on vahvistaa kaupungin taloudellista puskuria, hillitä toimintakatteen kasvua, alentaa investointitasoa vuodesta 2029 alkaen, rahoittaa investoinnit pääosin tulorahoituksella sekä kääntää lainamäärä asteittaiseen laskuun. Talouden tasapainottamista jatketaan osana vuosittaista taloussuunnittelua.

Verotulo- ja valtionosuusarviot

Kuntien peruspalvelujen valtionosuudet alenevat valtakunnallisesti vuonna 2027, vaikka kustannustason nousu kasvattaa valtionosuuksia. Valtionosuuksia heikentävät erityisesti indeksijarru, kustannustenjaon tarkistus sekä perustoimeentulotuen rahoitusvastuun muutokset.

Kouvolan valtionosuuksien arvioidaan kasvavan vuoteen 2026 verrattuna noin 0,5 miljoonaa euroa. Kasvu muodostuu verotulomenetysten korvauksista ja verotuloihin perustuvasta tasauksesta, mutta samalla perustoimeentulotuen rahoitusvastuun kasvu sekä opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksien pieneneminen heikentävät rahoitusta. Vaikka Kouvolan laskennalliset valtionosuuden perusteena olevat kustannukset kasvavat, kasvaa myös omarahoitusosuus. Kouvolan valtionosuusprosentti vuonna 2027 tulee olemaan alle 8 prosenttia.

Kuntien valtionosuusuudistus ei toteutunut, minkä seurauksena käytössä on edelleen nykyinen rahoitusjärjestelmä. Kouvolan näkökulmasta järjestelmä ei huomioi sote-uudistuksen vaikutuksia

tasapuolisesti, ja kaupunki pitää rahoitusjärjestelmän uudistamista edelleen välttämättömänä.

Kuntaliiton veroennusteiden mukaan verotulojen kehitykseen liittyy edelleen epävarmuutta. Kunnallisveron tuotto riippuu erityisesti työllisyyden ja ansiotulojen kehityksestä. Yhteisöveron näkymät ovat parantuneet talouskasvun vahvistuessa, ja kiinteistöverotuottojen arvioidaan säilyvän pääosin vakaina. Kiinteistöverotuottoihin kohdistuu kuitenkin merkittävää epävarmuutta erityisesti verotuksen oikaisujen ja palautusten vuoksi. Verotulojen kehitystä tukevat talouden ja investointien myönteiset näkymät, mutta työllisyyskehitykseen liittyvät riskit voivat edelleen vaikuttaa merkittävästi kaupungin tulorahoitukseen.

Kunnan tuloveroon, 8,9 prosenttiin, esitetään 0,3 prosenttiyksikön korotus. Korotuksen laskennallinen vaikutus on vuosittain 5–6 miljoonaa euroa. Korotus tarkoittaa esimerkiksi 50 000 euron ansiotuloilla efektiivinen veroaste huomioiden keskimäärin noin 10 euroa kuukaudessa enemmän maksettavaa kunnallisveroa. Vaihtoehtona tuloveronkorotukselle on tarkasteltu korotuksia kiinteistöveroprosentteihin sekä muita talouden tasapainottamisen toimenpiteitä. Veronkorotuksien sijaan etsitään aktiivisesti vaihtoehtoisia toimenpiteitä, joilla kustannuksia alennettaisiin tai tuloja pystyttäisiin lisäämään.

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys perustuu kaupunginhallituksen hyväksymään kehukseen. Talousarvioesitykseen on tehty valmistelun aikana teknisiä tarkistuksia. Vuoden 2027 osinkotuottoarviota on korjattu ylöspäin, mikä vaikuttaa ainoastaan kyseiseen vuoteen. KSS Energia Oy:n osinkotuottojen arvioidaan pienenevän vuodesta 2028 alkaen. Korkokulut on päivitetty vastaamaan tarkentuneita rahoitusennusteita, ja korkotason nousu kasvattaa rahoituskustannuksia. Lisäksi vuoden 2026 toteumaennuste on päivitetty sekä vero- ja valtionosuusarviot tarkistettu uusimpien käytettävissä olevien ennusteiden mukaisiksi.

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys vuodelle 2027 on 0,8 miljoonaa euroa alijäämäinen, kun taas suunnitelmavuodet 2028–2030 ovat lievästi ylijäämäisiä palveluverkkouudistuksista saatavien säästöjen alkaessa näkyä taloudessa. Toimintakatteen heikkeneminen vuoden 2026 tilinpäätösennusteeseen verrattuna on 3,4 prosenttia, mikä johtuu pääosin valtakunnallisten palkkaratkaisujen vaikutuksesta henkilöstömenoihin sekä työttömyysturvan kasvavista kustannuksista.

Talousarvio sisältää lisäksi toimialoille asetetun 1,5 miljoonan euron sopeuttamistavoitteen sekä aiemmin päätettyjen tasapainottamistoimenpiteiden vaikutukset. Verotuloarviossa on huomioitu kunnallisveroprosentin korottaminen 0,3 prosenttiyksiköllä.

Lisäksi talousarviossa on otettu huomioon muun muassa palveluverkkouudistukset, kiinteistöjärjestelyt, energiatehokkuustoimet sekä lakisääteisten tehtävien ja velvoitteiden muutokset.

Lautakuntien talousarvioesitykset

Lautakunnat ovat osaltaan käsitelleet talousarvioesityksensä ja hyväksyneet kaupunginhallituksen kehyksessä määritellyn suuruisena. Osana liikunta- ja kulttuurilautakunnan sopeutustoimia esitetään muutoksia liikuntapaikkojen hoitoon. Näiden vaikutus 50 000 euroa on huomioitu teknisen lautakunnan ulkoisessa toimintakatteessa. Tämän vuoksi liikunta- ja kulttuurilautakunnan toimintakate ylittää 50 000 euroa sille annetun kehychen, ja vastaavasti teknisen lautakunnan toimintakate alittaa samalla summalla annetun kehychensä.

Ulkoinen tuloslaskelma milj. e	TP 2025	MTA 2025	TPE 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Toimintatulot	42,2	39,7	41,0	36,2	34,4	34,4	34,4
Valmistus omaan käyttöön	0,9	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Toimintamenot	-237,3	-233,6	-237,7	-239,5	-237,6	-239,3	-241,3
Toimintakate	-194,2	-192,5	-195,4	-202,0	-201,9	-203,6	-205,6
Verotulot	202,4	208,2	208,6	218,3	224,6	229,8	233,6
Valtionosuudet	1,7	4,5	4,7	5,0	7,9	8,2	8,6
Rahoitustulot ja -menot	8,4	7,7	7,6	5,3	-0,4	-0,9	-1,7
Vuosikate	18,3	27,9	25,5	26,6	30,1	33,5	34,9
Poistot ja arvonalentumiset	-28,6	-26,0	-26,0	-27,5	-29,9	-31,8	-32,4
Satunnaiset erät	6,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden tulos	-4,0	1,9	-0,5	-0,9	0,2	1,7	2,6
Tilinpäätöserät	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden yli/alijäämä	-4,0	2,0	-0,4	-0,8	0,2	1,7	2,6
Kertynyt yli-/alijäämä	13,0	18,9	12,5	11,7	11,9	13,6	16,2
Kunnallisveroprosentti	8,90	8,90	8,90	9,20	9,20	9,20	9,20
Toimintakateen muutos %	6,5	5,6	0,6	3,4	0,0	0,8	1,0
Vuosikate, % poistoista	64,0	107,3	98,1	96,8	100,7	105,4	107,9
Vuosikate, euroa/asukas	236	365	333	351	402	451	474
Asukasmäärä vuoden lopussa	77 641	76 502	76 502	75 742	75 033	74 345	73 682

Vaihtoehtoiset toimenpiteet kunnallisveroprosentin korotukselle

Kunnan tuloveroprosentin korotuksen vaihtoehdoksi on tarkasteltu useita toimenpiteitä, joilla voidaan vahvistaa kaupungin taloutta joko lisäämällä tuloja tai vähentämällä menoja. Tuloja kasvatettaisiin erityisesti kiinteistöveroprosenttien päivittämisellä, jonka vaikutus olisi noin 6,0 milj. euroa vuosittain. Lisäksi tuloja lisäisivät joukkoliikenteen maksuttomuusryhmien tarkistaminen sekä pysäköintivirhemaksujen korottaminen.

Menojen vähentämiseksi on tarkasteltu muun muassa KymiSinfoniettan tuen lakkauttamista, henkilöstömäärän vähentämistä 30

henkilötyövuodella, Mielakan hoitosopimuksen päättämistä sekä toimielinrakenteen tarkastelua. Lisäksi mukaan on otettu laskennalliset vaikutukset päätöksenteossa olevista kirjasto- ja perusopetuksen palveluverkon uudistamisista. Myös asiantuntijapalveluiden käytön vähentämisellä on mahdollista saavuttaa kustannussäästöjä, mikäli niiden käytölle asetetaan nykyistä tiukemmat arviointi- ja hyväksymisperusteet.

Tässä vaiheessa tunnistettujen toimenpiteiden yhteenlaskettu talousvaikutus on noin 7,5 milj. euroa vuonna 2027, 8,8 milj. euroa vuonna 2028, 8,4 milj. euroa vuonna 2029 ja 9,4 milj. euroa vuonna 2030. Vaikutusarvio ei sisällä pysäköintimaksujen käyttöönoton eikä asiantuntijapalveluiden käytön vähentämisen mahdollista taloushyötyä.

Edellä kuvattujen toimenpiteiden toteuttaminen parantaisi kaupungin talouden tasapainoa merkittävästi. Toimenpiteiden vaikutuksesta vuoden 2027 tulos vahvistuisi arviolta noin 7,5 milj. eurolla verrattuna tilanteeseen, jossa toimenpiteitä ei toteuteta. Huomioiden esitetyn kunnallisveroprosentin korotuksen poistamisen kaupungin tulokseksi vuodelle 2027 muodostuisi noin 1,5 milj. euroa.

Tulojen lisäykset	2027 €	2028 €	2029 €	2030 €
Kiinteistöveroprosenttien päivittäminen	6 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000
Joukkoliikenteen lipputuottojen lisäys maksuttomuusryhmien tarkastelu	130 000	130 000	130 000	130 000
Pysäköintimaksujen käyttöönotto				
Pysäköintivirhemaksujen korottaminen		50 000	50 000	50 000
Yhteensä	6 130 000	6 180 000	6 180 000	6 180 000

Menojen vähennykset	2027 €	2028 €	2029 €	2030 €
KymiSinfoniettan tuen lakkautus	290 000	580 000	580 000	580 000
Muut uimahallit kiinni uuden avautuessa	153 000			
30 htv:n vähennys	750 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Mielakan hoitosopimus	120 000	120 000	120 000	120 000
Toimielintarkastelut	10 000	10 000	25 000	40 000
Kirjaston palveluverkko	37 500	225 000	225 000	225 000

Perusopetuksen palveluverkko		387 000		1 000 000
Asiantuntijapalveluiden käytön vähentäminen				
Yhteensä	1 360 500	2 597 100	2 199 600	3 250 500

Nettovaikutus	2027 €	2028 €	2029 €	2030 €
Yhteensä	7 490 500	8 777 100	8 379 600	9 430 500

Sitovuustaso

Käyttötaloussosassa määrärahojen ja tuloarvioiden sitovuustaso kaupunginvaltuustoon nähden on toimielimen ulkoinen toimintakate ilman osakkeiden, rakennusten ja maa-alueiden myyntivoittoja. Osakkeiden, rakennusten ja maa-alueiden myynnit ovat omina sitovina erinä kaupunginhallituksen ja teknisen lautakunnan alaisessa toiminnassa. Sisäiset erät sisällytetään talousarvioon ja niitä seurataan vuoden aikana, mutta ne eivät ole sitovia talousarvioeriä. Sisäiset erät ovat osa kustannuslaskentaa ja kustannusten kohdistamisia, eikä niillä ole vaikutusta kaupungin taloudelliseen asemaan.

Investoinnit ja lainakanta

Kaupungin investointitaso säilyy taloussuunnittelukaudella korkeana. Investoinnit kohdistuvat erityisesti perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluverkkoon, liikunta- ja kulttuuripalveluihin, elinvoimaa vahvistaviin hankkeisiin sekä rakennusten ja infrastruktuurin korjausvelan hallintaan. Investointien seurauksena kaupungin lainakanta kasvaa suunnittelukaudella, mutta investointitasoa alennetaan merkittävästi vuodesta 2029 alkaen. Tavoitteena on, että investoinnit voidaan jatkossa rahoittaa pääosin tulo-rahoituksella, mikä tukee velkaantumisen hallintaa ja kaupungin taloudellista kestävyyttä.

Investoinnit, milj. euroa	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	Yhteensä
Nettoinvestoinnit	68,1	54,0	29,3	39,9	191,2
Lainakannan muutos	38,7	20,7	-4,7	5,1	59,7
Muut rahoitusmuodot	11,0	5,2	0,0	0,0	16,2

Strategiset kehittämiskokonaisuudet

Kaupunkistrategian toimeenpanon tehostamiseksi vuoden 2027 talousarviossa siirrytään koko kaupunkia koskevista yhteisistä vuositavoitteista strategiakauden mittaisiin strategisiin kehittämiskokonaisuuksiin. Kehittämiskokonaisuudet kokoavat strategian toteuttamisen kannalta keskeiset kehittämistoimet yhteiseen kehittämissalkkuun, jota johdetaan tavoitteiden, mittareiden ja

vaikuttavuuden kautta. Muutoksella vahvistetaan resurssien kohdentamista, poikkihallinnollista yhteistyötä sekä kaupungin kykyä toteuttaa strategiaa pitkäjänteisesti ja vaikuttavasti.

Strategiakaudella 2027–2029 strategiaa toteutetaan erityisesti seuraavien strategisten kehittämiskokonaisuuksien kautta:

Työpaikkoja luova yritys- ja investointikaupunki

- Osaajista ja korkeakoulukaupungista kasvua
- Lasten ja nuorten onnistunut tulevaisuus
- Vetovoimainen elämys- ja luontokaupunki
- Uudistuva ja tuottava kaupunkiorganisaatio

Talousarvioprosessiin on sisällytetty valtuustoryhmille suunnattu kysely, jossa pyydettiin konkreettisia näkemyksiä kaupunkistrategian tavoitteiden saavuttamiseksi vuoden 2027 aikana. Toimialat on veloitettu huomioimaan kyselyssä esiin nousseet näkökulmat talousarvio- ja käyttösuunnitelmavalmistelussaan.

Keskeiset tytäryhteisöt

Kouvolan kaupungin konserniohjeen (KV 11.11.2024 § 75) mukaan kaupunginhallitus päättää vähintään valtuustokausittain mitkä konserniyhteisöt ovat keskeisiä tytäryhteisöjä ja näiden tytäryhteisöjä.

Keskeisiksi tytäryhteisöiksi ja näiden tytäryhteisöiksi vuonna 2027 esitetään seuraavia yhtiöitä:

- KSS Energia -konserni (KSS Energia Oy, KSS Rakennus Oy, Voimakymi Oy, Suomen Energia-Urakointi Oy, KSS Verkko Oy)
- Kouvola Innovation -konserni (Kouvola Innovation Oy, RRT Kouvola Oy, Kohoa Synergiakeskus Oy)
- Eduko -konserni (Kouvolan Ammattiopisto Oy, Eduko koulutus- ja yrityspalvelut Oy)
- Kaakkois-Suomen Tieto Oy
- Kouvolan Asunnot Oy
- Kouvolan Rautatie- ja Aikuiskoulutus Oy
- Kouvolan Teatteri -konserni (Kouvolan Teatteri Oy, Kouvolan Teatteripalvelut Oy)
- Kouvolan Vesi Oy
- Kouvolan Yritystilat Oy.

Kymenlaakson liitto

Kymenlaakson liitto on pyytänyt jäsenkunnilta esityksiä liiton toiminnan kehittämiseksi sekä näkemyksiä vuoden 2027 talousarviosta ja vuosien 2027–2029 talous- ja toimintasuunnitelmasta. Kaupunki käsittelee asiaa osana talousarviovalmisteluaan ja kaupunginhallitukselle esitetään samalla asian osalta **liitteenä** olevaa lausuntoa hyväksyttäväksi ja huomioitavaksi talousarviossa.

Maakuntahallitus on valmistelussaan linjannut, että jäsenkuntien maksuosuuksien loppusummaa korotetaan 3 %:lla vuoden 2027 talousarvioon. Korotusta on perusteltu erityisesti henkilöstökulujen kasvulla, kunta-alan palkkaratkaisuilla sekä kesäyliopiston valtionosuuksien vähenemisellä.

Kouvolan kaupunki pitää tärkeänä, että maakuntaliiton talousarvio ja toimintasuunnitelma tukevat koko Kymenlaakson elinvoimaa, saavutettavuutta, kansainvälistymistä ja kilpailukykyä. Kaupunginhallitus suhtautuu myönteisesti siihen, että liiton taloudelliset toimintaedellytykset turvataan vastuullisella tavalla, mutta korostaa samalla jäsenkuntien taloudellisen kantokyvyn huomioon ottamista maksuosuuksien määrittelyssä.

Kouvolan kaupunki pitää esitettyä kolmen prosentin korotusta jäsenkuntien maksuosuuksiin perusteltuna liiton lakisääteisten tehtävien, maakunnallisen edunvalvonnan sekä vaikuttavan aluekehittämistyön turvaamiseksi. Samalla Kouvola korostaa, että kuntatalouden yleinen tilanne on edelleen haastava ja myös kaupungin omassa taloussuunnittelussa joudutaan toteuttamaan merkittäviä sopeuttamistoimia.

Kaupunginhallitus katsoo, että jäsenkuntien maksuosuuksien korotusten tulee jatkossakin olla maltillisia, läpinäkyvästi perusteltuja ja suhteutettuja jäsenkuntien taloudelliseen kantokykyyn. Kouvolan kaupungin näkemyksen mukaan esitetty kolmen prosentin korotus on tässä tilanteessa hyväksyttävä ja kohtuullinen. Mikäli tulevana vuosina talousarvion tasapainottaminen edellyttää tätä merkittävämpiä jäsenmaksukorotuksia, tulee maakuntaliiton ensisijaisesti tarkastella myös vaihtoehtoisia ratkaisuja, kuten toiminnan priorisointia, rakenteiden kehittämistä, kumppanuuksien vahvistamista sekä kertyneiden ylijäämien hallittua hyödyntämistä.

Liitteenä Kouvolan kaupungin lausunto Kymenlaakson liiton toiminnan kehittämisestä sekä vuoden 2027 talousarviosta ja vuosien 2027–2029 talous- ja toimintasuunnitelmasta.

Elinvoimapalveluiden kaupunginhallituksen alaisen toiminnan talous- ja henkilöstösuunnitelma

Elinvoimapalveluiden toimialan kaupunginhallituksen alaisen toiminnan talousarvio- ja henkilöstösuunnitelma käsitellään osana koko kaupungin talousarviokokonaisuutta.

Ehdotus kaupunginhallituksen alaisen toiminnan talousarvioksi ja -suunnitelmaksi on kaupunginhallituksen hyväksymän talousarviokehityksen mukainen. Kaupunginhallituksen alaisesta toiminnasta on tehty seuraavat toiminnalliset vähennykset suhteessa vuoden 2026 talousarvioon ja toimintaan.

Vuoden 2025 toimintakuluihin on vertailukelpoisuuden vuoksi lisätty taulukoissa eläkemaksuihin kuuluvat tasausmaksut, joita koskevat määrärahat keskitettiin vuodesta 2026 lähtien elinvoimapalvelujen henkilöstöyksikköön.

Kaupunginhallitus, ulkoinen ilman myyntivoittoja, 1000 euroa	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Toimintatuotot	17 138	10 939	9 466	9 384	9 479	9 487
Valmistus omaan käyttöön	241	690	690	690	690	690
Toimintakulut	-63 480	-64 346	-67 482	-67 583	-68 273	-68 642
Toimintakate	-46 101	-52 717	-57 326	-57 510	-58 104	-58 465
Poistot ja arvonalentumiset	-13 691	-10 126	-11 606	-13 606	-15 875	-16 320

Kaupunginhallitus rak. ja osakkeiden myyntivoitot	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Toimintatuotot	158	540	540	540	540	540
Toimintakulut	- 147	0	0	0	0	0
Toimintakate	11	540	540	540	540	540

Kaupunginhallitus, ulkoinen ja sisäinen ilman myyntivoittoja, 1000 euroa	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Toimintatuotot	70 712	60 096	60 104	60 617	61 108	60 925
Valmistus omaan käyttöön	241	690	690	690	690	690
Toimintakulut	-77 318	-66 337	-69 733	-69 825	-70 435	-70 820
Toimintakate	-6 365	-5 551	-8 939	-8 518	-8 637	-9 205
Poistot ja arvonalentumiset	-13 691	-10 126	-11 606	-13 606	-15 875	-16 320

Elinvoimapalveluiden ulkoinen toimintakate vuodelle 2027 on -57,3 milj. euroa. Ulkoiset toimintatuotot ovat 9,5 milj. euroa, valmistus omaan käyttöön 0,7 milj. euroa ja ulkoiset toimintakulut -67,5 milj. euroa. Rakennusten ja osakkeiden myyntivoitot vuodelle 2027 ovat 0,5 milj. euroa.

Henkilöstön määrä henkilötövuosina	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
---	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Kaupunginhallitus	219,4	211,8	213,9	210,5	204,0	200,0
-------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Tilapalvelun investoinnit

Tilapalveluiden rakennusinvestointeihin vuodelle 2027 on varattu 46,2 milj. euroa, joista merkittävimmät ovat:

- Marjoniemen yhtenäiskoulu 15,0 milj. euroa (Kokonaiskustannusarvio 38,0 milj. euroa)
- Teatterin perusparannus ja laajennus 12,2 milj. euroa (31,0 milj. euroa)
- Urheilupuiston uimahallin perusparannus ja laajennus 2,4 milj. euroa (32,0 milj. euroa)
- Mansikkamäen koulun ruokailutilat 0,9 milj. euroa (2,0 milj. euroa)
- Keskuskeittiön uudisrakennus 2,4 milj. euroa (5,2 milj. euroa)
- Monitoimiareena 13,5 milj. euroa (20,0 milj. euroa)

Muulla rahoitusmuodolla rakennetaan suunnitelman mukaisesti Kuusankosken yhtenäiskoulua 10,5 milj. euroa (17,8 milj. euroa) sekä tammikuussa 2027 käyttöön otettavaa Kaunisnurmen päiväkotia 0,5 milj. euroa (7,5 milj. euroa).

Investoinnit, 1000 euroa	MTA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	Yhteensä
Nettoinvestoinnit	-38 343	-50 300	-34 958	-14 100	-26 100	-163 801
Muut rahoitusmuodot	-8 700	-10 950	-5 200	0	0	-24 850
Yhteensä	-47 043	-61 250	-40 158	-14 100	-26 100	-188 651

Kaupunginjohtajan ehdotus vuoden 2027 talousarvioksi ja vuosien 2027–2030 taloussuunnitelmaksi ja ehdotus elinvoimapalveluiden kaupunginhallituksen alaisen toiminnan talousarvioksi 2027 talous- ja henkilöstösuunnitelmaksi vuosille 2027–2030 ovat **oheismateriaalina**.

Asiaa ovat kokouksessa esittelemässä erillisen aikataulun mukaisesti talousjohtaja Hellevi Kunnas, apulaiskaupunginjohtaja Tuukka Forsell, sivistysjohtaja Veikko Niemi, tekninen johtaja Hannu Tylli, henkilöstöjohtaja Päivi Karhu, toimitilajohtaja Anneli Vartiainen, kehitysjohtaja Sami-Pekka Kalliokoski, kehittämispäällikkö Ilari Huhtinen sekä tytäryhteisöjen toimitusjohtajat tai heidän edustajansa.

Lisätietoja: talousjohtaja Hellevi Kunnas, puh. 020 615 5054, [hellevi.kunnas\(at\)kouvola.fi](mailto:hellevi.kunnas(at)kouvola.fi)

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus päättää

1. hyväksyä osaltaan elinvoimapalveluiden kaupunginhallituksen alaisen toiminnan talousarvion vuodelle 2027 ja talous- ja

henkilöstösuunnitelman ja esittää sen edelleen kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi osana kaupungin talousarviota ja taloussuunnitelmaa.

2. hyväksyä, että keskeiset tytäryhteisöt ja näiden tytäryhteisöt ovat KSS Energia -konserni (KSS Energia Oy, KSS Rakennus Oy, Voima-kymi Oy, Suomen Energia-Urakointi Oy, KSS Verkko Oy), Kouvola Innovation -konserni (Kouvola Innovation Oy, RRT Kouvola Oy, Kohoa Synergiakeskus Oy), Eduko -konserni (Kouvolan Ammattiopisto Oy, Eduko koulutus- ja yrityspalvelut Oy), Kouvolan Teatteri -konserni (Kouvolan Teatteri Oy, Kouvolan Teatteripalvelu Oy), Kaakkois-Suomen Tieto Oy, Kouvolan Asunnot Oy, Kouvolan Rautatie- ja Aikuiskoulutus Oy ja Kouvolan Vesi Oy ja Kouvolan Yritystilat Oy.
3. hyväksyä lausunnon Kymenlaakson Liiton toiminnan kehittämistä sekä vuoden 2027 talousarviosta ja vuosien 2027–2029 taloussuunnitelmasta.
4. palauttaa vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027–2030 taloussuunnitelman muilta osin uudelleenvalmisteluun.

Kaupunginjohtajan muutettu päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää palauttaa vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027–2030 taloussuunnitelman uudelleenvalmisteluun.

Asian käsittely:

Kaupunginhallitus käsitteli asiaa kokouksessa maanantaina 5.10.2026 ja keskeytti asian käsittelyn maanantaina 5.10. klo 16.05 ja päätti jatkaa sen käsittelyä jatkokokouksessa tiistaina 6.10.2026 Kouvolan kaupungintalolla hallintosäännön 132 §:ssä määrätyn mukaisesti siten, että milloin kaikkia kokouskutsussa mainittuja asioita ei saada kokouksessa käsiteltyä, käsittelemättä jääneet asiat voidaan siirtää jatkokokoukseen, johon ei tarvitse antaa eri kutsua.

Kaupunginhallituksen päätös:

Kaupunginhallitus hyväksyi muutetun päätösehdotuksen.

Kaupunginhallitus päätti myöntää läsnäolo- ja puheoikeuden talousjohtaja Hellevi Kunnakselle, henkilöstöjohtaja Päivi Karhulle, tekninen johtaja Hannu Tyllille ja sivistysjohtaja Veikko Niemelle, jotka olivat asiantuntijoina kokouksessa paikalla tämän asian käsittelyn aikana. Lisäksi todettiin, että apulaiskaupunginjohtaja Tuukka Forsell saapui kokoukseen tämän asian käsittelystä alkaen uudelleen klo 11.49 ja poistui kokouksesta klo 16.00.

Kaupunginhallitus päätti myöntää läsnäolo- ja puheoikeuden kehittämispäällikkö Ilari Huhtiselle, joka oli asiantuntijana kokouksessa

paikalla tämän asian käsittelyn aikana klo 12.20-12.51 ja poistui ennen päätöksentekoa.

Kaupunginhallitus päätti myöntää läsnäolo- ja puheoikeuden toimitilajohtaja Anneli Vartiainen, joka oli asiantuntijana kokouksessa paikalla tämän asian käsittelyn aikana klo 12.52-13.12 ja poistui ennen päätöksentekoa.

Kaupunginhallitus päätti myöntää läsnäolo- ja puheoikeuden kehitysjohtaja Sami-Pekka Kalliokoskelle, joka oli asiantuntijana kokouksessa paikalla tämän asian käsittelyn aikana klo 13.30-13.59 ja poistui ennen päätöksentekoa.

Kaupunginhallituksen jäsen Henna Hovi poistui kokouksesta 5.10.2026 tämän asian käsittelyn aikana klo 12.51 ja palasi kokoukseen asian käsittelyn aikana 12.52.

Kaupunginhallituksen jäsen Tomi Villikka poistui kokouksesta 5.10.2026 tämän asian käsittelyn aikana klo 12.51 ja palasi kokoukseen asian käsittelyn aikana 12.52.

Kaupunginhallituksen jäsen Arto Käki poistui kokouksesta 5.10.2026 tämän asian käsittelyn aikana klo 12.51 ja palasi kokoukseen asian käsittelyn aikana 12.53.

Kaupunginhallituksen jäsen Janne Wall poistui kokouksesta 5.10.2026 tämän asian käsittelyn aikana klo 13.10 ja palasi kokoukseen asian käsittelyn aikana 13.14.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Ville Kaunisto poistui kokouksesta 5.10.2026 tämän asian käsittelyn aikana klo 14.30.

Kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja Paula Werning poistui kokouksesta 5.10.2026 tämän asian käsittelyn aikana klo 16.05.

Kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja Markku Pakkanen poistui kokouksesta 5.10.2026 tämän asian käsittelyn aikana klo 15.20 ja palasi kokoukseen asian käsittelyn aikana 15.23.

Kaupunginhallitus piti asian käsittelyn aikana kokousta 5.10.2026 klo 13.59-14.11 ja klo 15.23-15.31.

Jatkokokous

Jatkokokous avattiin tiistaina 6.10.2026 klo 8.54, jolloin läsnäolotarkastuksen tultua suoritetuksi puheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Puheenjohtaja totesi, että poissa olivat kaupunginhallituksen toinen varapuheenjohtaja Laila Uljas, jonka sijaan paikalla kokouksessa varajäsen Anna Koivisto, lisäksi poissa valtuuston puheenjohtaja Ville Kaunisto sekä valtuuston 1. varapuheenjohtaja Paula Werning.

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden talousjohtaja Hellevi Kunnakselle sekä kehittämisspäällikkö Karoliina Kanervalle, jotka

olivat jatkokokouksessa paikalla asiantuntijoina ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Lisäksi kaupunginhallitus totesi yksimielisesti, että pöytäkirjantarkastajina 6.10.2026 jatkokokouksessa toimivat 5.10.2026 päätöksen mukaisesti Henna Hovi ja Tapio Karvonen sekä varalla Esa Niemelä.

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden Kouvolan Asunnot Oy:n toimitusjohtaja Jari Niemelle, Kouvolan Vesi Oy:n turvallisuus- ja tuotantopäällikkö Teija Suutarille, Kouvolan Rautatie- ja Aikuiskoulutus Oy:n toimitusjohtaja Kari Tähdelle, Kouvolan Teatteri Oy:n toimitusjohtaja Helena Reilinin, KSS Energia Oy:n toimitusjohtaja Marko Riipiselle, Kouvola Innovation Oy:n toimitusjohtaja Pasi Miettiselle, RRT Kouvolan toimitusjohtaja Joona Kaksoselle, Kaakkois-Suomen Tieto Oy:n toimitusjohtaja Mika Lyytikäiselle, Kouvolan Ammattiopisto Oy:n talouspäällikkö Saila Puhjolle sekä toimitusjohtaja Petri Tanille. He olivat asiantuntijoina läsnä jatkokokouksessa 6.10.2026 tämän asian käsittelyn aikana ja poistuivat kokouksesta ennen päätöksentekoa.

Kaupunginhallituksen jäsen Jenni Aikio saapui jatkokokoukseen tämän asian käsittelyn aikana 6.10.2026 klo 8.58.

Kaupunginvaltuuston 3. varapuheenjohtaja Ukko Bamberg poistui jatkokokouksesta tämän asian käsittelyn aikana 6.10.2026 klo 10.33 ja palasi jatkokokoukseen asian käsittelyn aikana klo 10.43.

Kaupunginhallituksen varajäsen Anna Koivisto poistui jatkokokouksesta 6.10.2026 klo 12.00 ja saapui jatkokokoukseen takaisin klo 14.39 tämän asian käsittelyn aikana.

Kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja Miia Witting saapui jatkokokoukseen tämän asian käsittelyn aikana 6.10.2026 klo 12.07.

Kaupunginhallituksen esittelijä, kaupunginjohtaja Marita Toikka oli poissa jatkokokouksesta 6.10.2026 klo 9.53-12.00 välisenä aikana, ja hänen sijaisenaan jatkokokouksessa esittelijänä toimi apulaiskaupunginjohtaja Tuukka Forsell kokousasian käsittelyn aikana klo 9.53-12.00. Kaupunginjohtaja oli kokouksessa paikalla päätöksenteon aikana esittelijänä.

Jatkokokouksessa 6.10.2026 pidettiin kokoustauot asian käsittelyn aikana klo 10.22-10.30, klo 11.01-12.00 ja klo 13.17-13.31.

Valmistelija: talousjohtaja Hellevi Kunnas, puh. 02061 55054,
hellevi.kunnas(at)kouvola.fi

Yhteenveto

Kouvolan kaupungin talousarvion valmistelua on jatkettu kaupunginhallituksen 5.10.2026 käsittelyn jälkeen. Kunnan tuloveron korotukselle on haettu vaihtoehtoisia toimenpiteitä kartoittamalla kaikkia mahdollisia keinoja menojen vähentämiseksi sekä tulojen lisäämiseksi.

Kaupunginjohtajan ensimmäisessä talousarvioesityksessä ja talousarviokehityksessä esitetylle kunnan tuloveroprosentin 0,3 prosenttiyksikön korotukselle on talousarviovalmistelun yhteydessä tarkasteltu vaihtoehtoisia toimenpiteitä. Korotuksen vuosittaiseksi tuotoksi arvioitiin noin 5–6 miljoonaa euroa.

Päivitetystä talousarvioesityksestä kunnan tuloveroprosenttia esitetään korotettavaksi 0,1 prosenttiyksiköllä, jonka verotuottovaikutuksen arvioidaan olevan noin 1,7 miljoonaa euroa vuonna 2027 ja noin 2 miljoonaa euroa vuodesta 2028 lähtien. Lisäksi osaan kiinteistöveroprosenteista esitetään korotuksia, joiden arvioidaan lisäävän kaupungin verotuloja noin 2 miljoonalla eurolla vuodessa. Muita vaihtoehtoisia talouden tasapainottamistoimenpiteitä sisältyy päivitettyyn talousarvioesitykseen noin 2 miljoonan euron arvosta. Niiden vaikutus kasvaa taloussuunnitelmavuosina.

Vuonna 2027 toimenpiteiden yhteenlaskettu talousvaikutus on noin 5,8 miljoonaa euroa, mikä vastaa suuruusluokaltaan alkuperäisen 0,3 prosenttiyksikön tuloveroprosentin korotuksen arvioitua vuosittaista tuottoa. Toimenpiteiden talousvaikutus vahvistuu taloussuunnitelmavuosina.

Päivitetyn talousarvioesityksen laskelmat eivät vielä sisällä 0,1 prosenttiyksikön tuloveroprosentin korotuksesta arvioitua noin 2 miljoonan euron verotuottoa. Talouden tasapainottamistoimenpiteiden suunnittelua jatketaan edelleen.

Kaupunginjohtajan päivitetty talousarvioesitys

Kaupunginjohtajan päivitetty talousarvioesitys vuodelle 2027 on 0,9 miljoonaa euroa alijäämäinen. Kun esitetyn 0,1 prosenttiyksikön tuloveroprosentin korotuksen vaikutus huomioidaan, tilikauden tulos muodostuu noin 0,8 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi. Myös taloussuunnitelmavuodet muodostuvat ylijäämäisiksi. Palveluverkkouudistuksista saatavat kustannushyödyt vahvistavat kaupungin taloutta erityisesti vuodesta 2028 lähtien.

Kaupunginhallituksen hyväksymä talousarviokehitys sisälsi 0,3 prosenttiyksikön korotuksen kunnan tuloveroprosenttiin. Kaupunginjohtajan päivitetystä talousarvioesityksestä 0,3 prosenttiyksikön korotuksen sijaan esitetään 0,1 prosenttiyksikön korotusta, korotuksia osaan kiinteistöveroista sekä muita menoja

vähentäviä ja tuloja lisääviä toimenpiteitä. Talousarvioesitykseen on päivitetty verotulot esitettävien veroprosenttien mukaisiksi ja valtionosuudet uusimpien arvioiden mukaisiksi. Lisäksi talousarvioon on tehty teknisiä tarkennuksia uusimpien käytettävissä olevien tietojen perusteella.

Toimintakatteen arvioidaan kasvavan ainoastaan noin 1,0 prosenttia vuoden 2026 tilinpäätösennusteeseen verrattuna. Merkittävimmät kustannuspaineet aiheutuvat valtakunnallisista palkankorotuksista ja työttömyysturvan rahoitusvastuun kasvusta. Menojen kasvua hillitsevät palveluverkkouudistusten kustannushyödyt sekä toimialoille asetetut sopeuttamistavoitteet. Palveluverkkouudistusten talousvaikutukset vahvistuvat vuodesta 2028 alkaen. Samanaikaisesti osinkotuottojen pieneneminen heikentää kaupungin tulorahoitusta. Alla oleva laskelma ei sisällä tuloverokorotuksen noin 2 miljoonan euron tuottovaikutusta.

Tuloslaskelma ulkoinen milj. euroa	TP 2025	MTA 2026	TPE 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Toimintatuotot	42,2	39,7	41,0	36,1	34,5	34,6	34,6
Valmistus omaan käyttöön	0,9	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Toimintakulut	- 237,3	- 233,6	- 238,6	- 235,6	- 233,3	- 235,1	- 236,6
Toimintakate	- 194,2	- 192,5	- 196,3	- 198,3	- 197,5	- 199,2	- 200,7
Verotulot	202,4	208,2	208,7	215,0	219,7	224,4	230,0
Valtionosuudet	1,7	4,5	5,0	4,6	7,4	7,6	7,9
Rahoitustuotot ja kulut	8,4	7,7	8,0	5,3	-0,4	-0,9	-1,7
Vuosikate	18,3	27,9	25,4	26,6	29,2	31,9	35,5
Poistot ja arvonalentumiset	-27,1	-26,0	-26,0	-27,5	-30,0	-31,9	-32,4
Satunnaiset erät	6,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden tulos	-4,0	1,9	-0,6	-0,9	-0,8	0,0	3,1
Poistoeron muutos	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden yli/alijäämä	-4,0	2,0	-0,5	-0,9	-0,8	0,0	3,1

Tunnusluvut	TP 2025	MTA 2026	TPE 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Kertynyt yli-/alijäämä, milj. euroa	13,0	14,9	12,5	11,6	10,7	10,8	13,9
Kunnallisveroprosentti	8,90	8,90	8,90	9,00	9,00	9,00	9,00
Toimintakatteen muutos %	6,5	1,6	1,1	1,0	-0,4	0,9	0,7
Vuosikate, % poistoista	64,0	107,3	97,8	96,7	97,2	100,1	109,5
Vuosikate, euroa/asukas	236	365	332	351	389	429	482
Asukasmäärä vuoden lopussa	77 641	76 502	76 502	75 742	75 033	74 345	73 682

Vaihtoehtoiset toimenpiteet kunnan tuloveroprosentin korotukselle

Talousarviovalmistelun aikana on kartoitettu vaihtoehtoisia toimenpiteitä tuloveroprosentin korotukselle. Kaupunginjohtajan päivitettyyn talousarvioesitykseen sisältyvät seuraavat toimenpiteet sekä niiden taloudelliset vaikutukset ulkoisiin kustannuksiin koko kaupungin tasolla:

Toimenpide	Tulo/ meno	2027 €	2028 €	2029 €	2030 €
KymiSinfonietta avustuksen	Menon väh.	116 000	116 000	116 000	116 000

vähentäminen					
Uimahallien sulkeminen uuden valmistuessa 1.5.2027	Menon väh.	223 800			
Mielakan käyttöoikeussopimus	Menon väh.	120 000	120 000	120 000	120 000
Henkilöstökulujen pysyvä vähennys	Menon väh.	750 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Kirjasto- ja perusopetusverkko kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti	Menon väh.		92 500	48 000	557 000
Telalle asetettu tuottavuustavoite	Menon väh.	800 000	800 000	800 000	800 000
Toimielinrakenteen tarkastelu	Menon väh.				
Kiinteistöverojen korotukset	Tulon lisäys	2 113 000	2 113 000	2 113 000	2 113 000
Pysäköintivirhemaksujen korotus	Tulon lisäys		50 000	50 000	50 000
Yhteensä		4 122 800	4 791 500	4 747 000	5 256 000
Tuloveroprosentin korotus 0,1 pros.yksikköä	Tulon lisäys	1 700 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000

Edellä esitetyt muutokset on sisällytetty kunkin toimialan talousarvioon toimenpiteiden vaikutusten mukaisesti. Palveluverkon muutosten taloudelliset vaikutukset on huomioitu toimialojen talousarvioissa laskelmien mukaisesti.

Päivitettyyn talousarvioesitykseen sisältyy koko kaupunkia koskeva 1,5 milj. euron pysyvä henkilöstökulujen vähennys, josta 0,75 milj. euroa kohdistuu vuoteen 2027. Pysyvä henkilöstökulujen vähennystavoite jakautuu toimialoittain seuraavasti:

- elinvoimapalvelut: yhteensä 150 000 € (75 000 € v. 2027)
- sivistys: yhteensä 975 000 € (487 500 € v. 2027) jakautuen 95 % kasvatukseen ja opetukseen ja 5 % liikuntaan ja kulttuurin henkilöstökulujen suhteessa
- tekniikka ja ympäristö: yhteensä 375 000 € (187 500 € v. 2027).

Kaikkia toimialoja koskevat henkilöstökuluja vähentävät keinot

Henkilöstökulut kasvavat poikkeuksellisen paljon vuonna 2027 kunta-alan sopimuskorotusten vuoksi. Palkkakustannukset nousevat keskimäärin noin 3,85 prosenttia verrattuna vuoden 2026 keskiarvoon.

Henkilöstökulujen kasvua hillitään muun muassa seuraavin keinoin:

- eläkepoistumaa ja muuta lähtövaihtuvuutta hyödynnetään tehokkaasti ja jokaisen vapautuvan viran ja tehtävän täyttäminen arvioidaan erittäin kriittisesti
- määräaikaisen henkilöstön käyttöä vähennetään
- lomarahojen vapaaksi vaihtamisen mahdollisuutta pyritään laajentamaan edellyttäen, että sijaista ei tarvita. Tämä vaatii palvelujen supistamista ja toimipisteiden sulkemista esimerkiksi kesäaikana.
- sairauspoissaolojen vähentämiseen tähtäävät toimenpiteet, kuten kevennetyn ja korvaavan työn käytön lisääminen
- työaikojen käyttöä ja työvuorosuunnittelua tehostetaan lisää- ja ylityöiden vähentämiseksi, työaikakorvausten minimoimiseksi sekä sijaisten käytön vähentämiseksi
- käytössä olevien varallaolokäytäntöjen ja niitä koskevien kustannusten tarkastelu
- prosessien kehittäminen sekä digitalisaation hyödyntäminen
- töiden ja työtehtävien uudelleenjärjestelyt
- tehtävien priorisointi ja keskittyminen lakisääteisiin tehtäviin.

Elinvoimapalveluihin esitettävät muutokset

Ehdotus kaupunginhallituksen alaisen toiminnan talousarvioksi ja -suunnitelmaksi on kaupunginhallituksen hyväksymän talousarviokehityksen mukainen. Kaupunginhallituksen alaisesta toiminnasta on tehty seuraavat toiminnalliset vähennykset suhteessa vuoden 2026 talousarvioon ja toimintaan.

1. aluetoimikuntien toiminta lakkautetaan kustannusvaikutus -70.000 euroa
2. Elinkeinojen kehittämistoiminta/Kouvola Innovation Oy:n palvelusopimusleikkaus -150.000 euroa
3. hyvinvointiavustukset leikkaus -30.000 euroa
4. työllisyysavustus -50.000 euroa
5. leikkaus kaupungin markkinointitoimenpiteistä ja avustuksista -100.000 euroa

Edellä mainitut vähennykset sisältyivät jo kaupunginjohtajan ensimmäiseen talousarvioesitykseen. Päivitetyssä talousarvioesityksessä Kymi Sinfonietan toiminta-avustuksesta esitetään leikattavaksi 20 % eli 116.000 euroa. Mikäli tämä leikkaus ei käy toiselle Kymi Sinfonietan omistajakaupungille ja osakassopimusta ei päivitetä rahoitusta vastaavaksi, niin lasten, nuorten ja ikääntyneiden

kulttuurista hyvinvointia sekä mahdollisuuksia musiikin harrastamiseen voidaan tukea myös kohdennetuilla palveluostoilla, joilla hankitaan konsertteja, työpajoja ja osallistavaa musiikkitoimintaa esimerkiksi Pohjois-Kymen musiikkiopiston, Kymi Sinfoniettan, Lahden kaupunginorkesterin sekä muiden ammattimaisten toimijoiden tarjonnasta.

Lisäksi talousarvioesitys sisältää pysäköintivirhemaksun korotuksesta arvioidun 50 000 euron vuotuisen lisätuoton vuodesta 2028 lähtien. Seuraavan valtuustokauden alkaessa tarkastellaan toimielinrakennetta. Tarkastelun mahdollisia kustannusvaikutuksia ei ole vielä sisällytetty talousarvioesitykseen, vaan ne tarkentuvat myöhemmin.

Päivitetty talousarvioesitys sisältää koko kaupungin tasolla eläkemaksujen tasausmaksun alenemisesta aiheutuvan 1,5 milj. euron kustannusvähennyksen. Tasausmaksu on budjetoitu keskitetysti elinvoimapalveluihin, minkä vuoksi kustannusvähennys kohdistuu talousarviossa elinvoimapalveluihin. Tieto tasausmaksun alenemisesta on saatu Kevalta lokakuun loppupuolella.

Talousarvioesityksessä on huomioitu arkistorakennuksen hankinnan taloudelliset vaikutukset. Ulkoisten vuokrakustannusten arvioidaan vähenevän vuositasolla noin 0,3 milj. euroa. Vuonna 2027 kustannusvaikutuksen arvioidaan olevan noin 0,2 milj. euroa.

Sivistyksen toimialalle esitettävät muutokset

Kasvatus- ja opetuspalveluihin on kohdistettu kaupunginhallituksen perusopetuksen palveluverkkoa koskevan päätöksen mukaiset kustannusvaikutukset.

Liikunta- ja kulttuuripalveluihin on kohdistettu Mielakan käyttöoikeussopimusta koskeva kustannusten vähennys. Rinnekeskukseen vaadittavien investointien suuruuden vuoksi toimintaa talvisin ei jatketa. Mielakan hissien korjaukseen varataan yhden hissien korjauskustannuksiin enintään 75 000 euroa investointiosaan elinvoimapalveluiden rakennusten ja rakennelmien perusparannuksiin.

Liikunta- ja kulttuuripalveluihin on kohdistettu kirjaston palveluverkkomuutosten vaikutukset sekä uimahallien sulkemisen kustannusvaikutukset siltä osin, kun palveluihin kohdistuu kustannuksia tai tulojen vähennyksiä tai lisäyksiä.

Tekniikan ja ympäristön toimialalle esitettävät muutokset

Tekniikka ja ympäristötoimialalle asetettu 0,8 miljoonan euron kustannusten alentamistavoitteeseen pyritään seuraaville toimenpiteillä:

- pysäköintimaksutulojen lisäys 0,1 milj. euroa
- yksityistieavustusmenojen vähennys 0,4 milj. euroa
- eläkepoistuman hyödyntäminen, henkilöstökulujen vähennys 0,1 milj. euroa

- puistojen menojen vähennys 0,2 milj. euroa.

Investointeihin tehtyt päivitykset

Investointisuunnitelmaan on päivitetty pääarkiston osalta investoinnin summa 1,2 milj. euroa vuodelle 2027 aiemman 5,0 miljoonan euron summan sijaan. Lisäksi on päivitetty monitoimiareenan vuoden 2027 summaa. Mielakan hissin korjaukseen varataan yhden hissin korjauskustannuksiin enintään 75 000 euroa investointiosaan elinvoimapaalveluiden rakennusten ja rakennelmien peruseräparannuksiin.

Yhteissumma vuodelle 2027 ei ole muuttunut, mutta vuosien 2028 ja 2029 summat ovat pienentyneet. Lainakanta on päivitetty vuoden 2026 ennusteen mukaiseksi, mutta muita muutoksia ei ole tehty.

Investoinnit	2027	2028	2029	2030	Yhteensä
Nettoinvestoinnit	68,5	52,3	27,2	39,9	191,7
Lainakannan muutos	38,7	20,7	-4,7	5,1	59,7
Muun rahoitusmuodon investoinnit	11,0	5,2	0,0	0,0	16,2

Elinvoimapaalvelujen talous- ja henkilöstösuunnitelma

Elinvoimapaalveluiden toimialan kaupunginhallituksen alaisen toiminnan talousarvio- ja henkilöstösuunnitelma käsitellään osana koko kaupungin talousarviokokonaisuutta.

Ehdotus kaupunginhallituksen alaisen toiminnan talousarvioksi ja -suunnitelmaksi on kaupunginhallituksen hyväksymän talousarviokehityksen mukainen. Kaupunginhallituksen alaisesta toiminnasta on tehty seuraavat toiminnalliset vähennykset suhteessa vuoden 2026 talousarvioon ja toimintaan.

Vuoden 2025 toimintakuluihin on vertailukelpoisuuden vuoksi lisätty taulukoissa eläkemaksuihin kuuluvat tasausmaksut, joita koskevat määrärahat keskitettiin vuodesta 2026 lähtien elinvoimapaalvelujen henkilöstöyksikköön.

Kaupunginhallitus (ilman myyntivoittoja) ulkoinen, 1000 euroa							
	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	
Toimintatuotot	17 138	10 939	9 526	9 434	9 529	9 537	
Valmistus omaan käyttöön	241	690	690	690	690	690	
Toimintakulut	-63 480	-64 346	-65 550	-65 543	-66 283	-66 560	
Toimintakate	-46 101	-52 717	-55 334	-55 419	-56 064	-56 333	
Poistot ja arvonalentumiset	-13 691	-10 126	-11 686	-13 686	-15 967	-16 397	

Kaupunginhallitus, rak. ja osakkeiden myyntivoitot, 1000 euroa							
	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	

Toimintatuotot	158	540	540	540	540	540
Toimintakulut	- 147	0	0	0	0	0
Toimintakate	11	540	540	540	540	540

Kaupunginhallitus ulkoinen ja sisäinen, 1000 euroa	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Toimintatuotot	70 712	60 096	59 609	60 667	61 158	60 975
Valmistus omaan käyttöön	241	690	690	690	690	690
Toimintakulut	-77 318	-66 337	-67 802	-67 785	-68 445	-68 738
Toimintakate	-6 365	-5 551	-7 502	-6 427	-6 597	-7 073
Poistot ja arvonalentumiset	-13 691	-10 126	-11 686	-13 686	-15 967	-16 397

Elinvoimapaalveluiden ulkoinen toimintakate vuodelle 2027 on -55,3 milj. euroa. Ulkoiset toimintatuotot ovat 9,5 milj. euroa, valmistus omaan käyttöön 0,7 milj. euroa ja ulkoiset toimintakulut -65,6 milj. euroa. Rakennusten ja osakkeiden myyntivoitot vuodelle 2027 ovat 0,5 milj. euroa.

Henkilöstön määrä henkilötyövuosina	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Kaupunginhallitus	219,4	211,8	210,9	207,5	201,0	197,0

Tilapalvelun investoinnit

Tilapalveluiden rakennusinvestointeihin vuodelle 2027 on varattu 49,7 milj. euroa, joista merkittävimmät ovat:

- Marjoniemen yhtenäiskoulu 15,0 milj. euroa (Kokonaiskustannusarvio 38,0 milj. euroa)
- Teatterin perusparannus ja laajennus 12,2 milj. euroa (31,0 milj. euroa)
- Urheilupuiston uimahallin perusparannus ja laajennus 2,4 milj. euroa (32,0 milj. euroa)
- Mansikkamäen koulun ruokailutilat 0,9 milj. euroa (2,0 milj. euroa)
- Keskuskeittiön uudisrakennus 2,4 milj. euroa (5,2 milj. euroa)
- Monitoimiareena 12,7 milj. euroa (20,0 milj. euroa)

Muulla rahoitusmuodolla rakennetaan suunnitelman mukaisesti Kuusankosken yhtenäiskoulua 10,5 milj. euroa (17,8 milj. euroa) sekä tammikuussa 2027 käyttöön otettavaa Kaunisnurmen päiväkotia 0,5 milj. euroa (7,5 milj. euroa).

Kaupunginhallitus, investoinnit, 1000 euroa	MTA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	Yhteensä
Nettoinvestoinnit	-38 343	-50 300	-33 294	-12 000	-26 100	-160 037
Muut rahoitusmuodot	-8 700	-10 950	-5 200	0	0	-24 850
Yhteensä	-47 043	-61 250	-38 494	-12 000	-26 100	-184 887

Talousarvioon liittyvät saapuneet kannanotot

Kouvolan kaupungille on saapunut talousarvioon liittyviä kannanottoja Kymi Sinfonietta ammatillisen toiminnan jatkumisen puolesta Suomen Sinfoniaorkesteri ry:ltä sekä Pohjois-Kymen musiikkiopiston tulevaisuudesta OAJ:n Pohjois-Kymen musiikkiopiston opettajien paikallisyhdistys ry:ltä ja Suomen musiikin- ja taideopettajien liitto SMOL ry:ltä. Kannanotot ovat **liitteenä**.

Kouvolan kaupungin pääluottamusedustajat ovat jättäneet kannanottonsa henkilöstön vähentämistä vastaan kaupungin yhteistyöryhmän kokouksessa 26.10.2026. Pääluottamusedustajat eivät kannata henkilöstön vähentämistä talouden tasapainottamiskeinona, vaan katsovat, että ensisijaisesti tulee selvittää muut säästö- ja tehostamistoimenpiteet. Henkilöstövähennysten arvioidaan heikentävän palvelujen laatua ja saatavuutta sekä toiminnan kehittämistä ja lisäävän henkilöstön työkuormitusta ja pitkän aikavälin kustannuksia. Irtisanomisia tulisi käyttää vasta viimesijaisena keinona muiden vaihtoehtojen selvittämisen jälkeen. Kannanotto on **liitteenä**.

Kaupunginjohtajan päivitetty ehdotus vuoden 2027 talousarvioksi ja vuosien 2027–2030 taloussuunnitelmaksi ja ehdotus elinvoimapalveluiden kaupunginhallituksen alaisen toiminnan talousarvioksi 2027 talous- ja henkilöstösuunnitelmaksi vuosille 2027–2030 ovat **liitteenä**.

Asiaa ovat kokouksessa esittelemässä erillisen aikataulun mukaisesti talousjohtaja Hellevi Kunnas, apulaiskaupunginjohtaja Tuukka Forsell ja kehitysjohtaja Sami-Pekka Kalliokoski.

Lisätietoja: talousjohtaja Hellevi Kunnas, puh. 02061 55054, hellevi.kunnas(at)kouvola.fi

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus päättää palauttaa vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027–2030 taloussuunnitelman uudelleensoveltamiseen.

Kaupunginhallituksen päätös: